

Sześciolatki w przedszkolu. Jak należycie rozwijać umysł i należycie przygotować do szkoły.

Wiek przedszkolny jest bardzo ważnym okresem w życiu każdego dziecka. Jest to czas konstruowania własnego „Ja”, czas tworzenia kontaktów z innymi ludźmi, czas budzenia się uczuć do innych ludzi. Dziecko w wieku przedszkolnym wymaga szczególnej troski, należy więc dbać o jego rozwój i budować fundament do późniejszej nauki szkolnej.

Dzieci w tym wieku stosunkowo łatwo poddają się działaniom wspomagającym ich rozwój. Każde dziecko rodzi się wszechstronnie uzdolnione, z pełną możliwością rozwoju we wszystkich kierunkach, potencjalną inteligencją, zadatkami na rozwijanie twórczości oraz dużym talentem społecznym. Trzeba zatem stworzyć mu możliwość maksymalnego rozwoju. To my – dorośli, rodzice i nauczyciele powinniśmy odgrywać znaczącą rolę w zapewnieniu im pełnej samorealizacji. Pomagając dziecku w drodze do wspaniałej przyszłości wzbogacamy nie tylko świat dziecka, ale także swój własny.

Zawirowania spowodowane zmieniającymi się ustaleniami dotyczącymi czasu rozpoczynania przez dzieci nauki w szkole skomplikowały działalność pedagogiczną w przedszkolach i w szkołach. Sporo rodziców postanowiło, że ich dziecko rozpocznie naukę w szkole rok później, chociaż wcześniej było już objęte rocznym przygotowaniem do nauki szkolnej. Istnieje więc uzasadniona obawa, że dzieci te będą się ponownie uczyć w przedszkolu tego, co już potrafią. Można jednak ten dodatkowy rok wychowania przedszkolnego traktować jako realną możliwość zapewnienia dzieciom:

- intensywnego wspomaganie rozwoju umysłowego, aby mogły precyzyjniej rozumować, z większą uwagą słuchać i dojrzałej prezentować swoje przemyślenia;
- wsparcia w lepszym rozeznaniu się w tym, co dobre, a co złe i wybieraniu dobra w swoim działaniu, np. zaspokajania swoich potrzeb, tak aby nie szkodzić innym;
- więcej okazji do kształtowania odporności emocjonalnej – pomoże to im łagodniej znosić stresy i lepiej sobie radzić w sytuacjach trudnych i pełnych napięć;
- tyle czasu, ile trzeba na wdrażanie do opanowania umiejętności czytania – oczywiście po uzyskaniu gotowości do nauki czytania i rozbudzeniu zainteresowań czytelniczych dzieci;
- większej dbałości o rozwój zadatków uzdolnień matematycznych i nabywania wiadomości i umiejętności matematycznych w takim wymiarze i na takim poziomie, aby potrafiły sprostać wymaganiom szkolnym i lepiej sobie radzić w codziennych sytuacjach;
- możliwości rozwijania rozumowań ekonomicznych – od przybliżania dzieciom sensu wymiany w

sytuacji kupna i sprzedaży, przez umowną wartość i gradację pieniądza, do uświadomienia im, że pieniądze otrzymuje się za pracę, że warto oszczędzać i rozumnie gospodarować pieniędzmi;

- okazji do budowania systemu wiedzy przyrodniczej i technicznej, do radosnej działalności w tych dziedzinach – wszak jest to warunek rozwijania zainteresowań techniką i przyrodą;
- bogatszych doznań w świecie wartości estetycznych i możliwości rozwinięcia zdolności wypowiedania się przez muzykę i płąsy, małe formy teatralne, malarstwo, rysunek itp.;
- okazji do zaspokojenia potrzeby ruchu, rozwijania sprawności ruchowych zgodnie z regułami złotego wieku rozwoju fizycznego dzieci;
- możliwości lepszego rozwinięcia tych kompetencji, które są ważne w szkolnym kształceniu i które pomogą dzieciom łatwiej wejść w rolę ucznia – zapewni im to lepsze szanse edukacyjne, a ich rodzicom więcej radości z sukcesów szkolnych.

Wiek przedszkolny, często zwany wiekiem zabawy, to okres, w którym głównym procesem i motorem rozwoju jest inicjatywa. Dziecko musi się przekonać, czy jego zdanie się liczy, czy potrafi samo czegoś dokonać, czy jego pomysły i sposób wykonania są dobre i doceniane przez innych. To daje mu podstawę do późniejszego podejmowania nowych, zdefiniowanych przez innych, wyzwań oraz ryzyka, jakie niesie ze sobą nowe zadanie będące przedmiotem oceny innych osób (np. w szkole). Dziecko, którego inicjatywa jest wspierana, jest aktywne, konsekwentnie dąży do celu, lubi zmiany, samodzielnie realizuje swoje cele, potrafi odróżnić dobro od zła, współpracować z innymi i przyjmować w efektywny sposób kierowniczą rolę. Dziecko, u którego przeważa poczucie winy (wynikające z doświadczania krytyki lub nadmiernego ograniczania jego inicjatywy), charakteryzuje się niskim poziomem energii, nie lubi zmian, z trudnością realizuje swoje cele, większą wagę przykładają do niepowodzeń i negatywnych aspektów życia, ma trudności w kontaktach z rówieśnikami, a realizację swoich zamierzeń odwleka w czasie, przekłada „na jutro”.

Rola dorosłego w tym okresie życia dziecka jest trudna i wymaga pozornie sprzecznych ze sobą działań. Z jednej strony powinien on wspierać inicjatywę i nieograniczoną wyobraźnię dziecka, a z drugiej jego zadaniem jest stawianie dziecku granic, „pilnowanie rzeczywistości” i wdrażanie zasad. Dlatego też w tym wieku niezwykle ważną aktywnością zarówno dziecka, jak i dorosłego jest zabawa. Daje ona okazję do ćwiczenia wszystkich opisanych wyżej umiejętności, będąc równocześnie polem bezgranicznej fantazji oraz poligonem do wdrażania i ćwiczenia granic. Warto pamiętać, że dla przedszkolaka zabawa jest najbardziej poważną i przynoszącą najwięcej korzyści nauką.

JAK WSPIERAĆ ROZWÓJ DZIECKA PRZEDSZKOLNEGO?

WAŻNE OBSZARY ROZWOJU	CO MOŻE ROBIĆ DOROSŁY?	JAK ORGANIZOWAĆ ŚRODOWISKO.
Relacje z innymi (rówieśnikami i dorosłymi)	<ul style="list-style-type: none"> - Reagować na komunikaty dziecka – podejmować rozmowę na każdy temat, nie umniejszać znaczenia dziecięcych dylematów. - Zachęcać dziecko do otwartości w kontaktach, np. dzielenia się swoimi uczuciami, zwracania się o pomoc. - Zapewniać dziecko o tym, że będzie wysłuchane, że może liczyć na pomoc. 	<ul style="list-style-type: none"> - Tworzyć dziecku okazję do poznawania wszystkich dzieci w grupie (nie tylko tych, z którymi spontanicznie nawiązuje kontakt). - Organizować takie zajęcia, które skłaniają dzieci do „dawania i oddawania” (np. rzucanie piłki do siebie) oraz do dzielenia się.
Samoocena i samoświadomość	<ul style="list-style-type: none"> - Zachęcać dziecko do mówienia o swoich potrzebach, pomysłach, o tym, co myśli, na co ma ochotę. - Oferować dziecku pomoc w różnych działaniach, ale dopiero wówczas, kiedy o to poprosi (aby mogło przekonać się, że samo potrafi sobie poradzić). - Cieszyć się wraz z dzieckiem z jego sukcesów, chwalić. - Wspierać sytuacje, w których dziecko samo pozytywnie ocenia swoje działanie i cieszy się z niego (początek z pochwałą na samodzielną ocenę dziecka, żeby nie opierało się tylko na ocenie dorosłych). 	<ul style="list-style-type: none"> - Dawać dziecku dostatecznie dużo czasu, aby mogło w spokoju ukończyć swoją aktywność. - Stawiać dziecku wymagania, które są dla niego wyzwaniem (są trudne), ale nie przekraczają jego możliwości. - Tworzyć sytuacje, w których dzieci w grupie mogą rozmawiać o swoich zainteresowaniach, opiniach, o tym, co lubią.
Regulacja emocji i zachowania	<ul style="list-style-type: none"> - Rozmawiać z dzieckiem o tym, co sprawiedliwe, a co niesprawiedliwe, dopytywać o jego zdanie na ten temat i rozważać, jak można zmienić sytuację, aby była sprawiedliwa. - Pokazywać swoim zachowaniem, jak być sprawiedliwym (np. przy podziale zadań, nagród). - Zwracać szczególną uwagę i chwalić pozytywne zachowania, podkreślając, że sprawiają one przyjemność innym ludziom. - Ignorować zachowania niepożądane (gdy nie są niebezpieczne). - Zachęcać dziecko do wyobrażania sobie, co mogą myśleć i czuć inni ludzie w danej sytuacji. - Rozmawiać z dzieckiem o zasadach i granicach, tak aby mieć pewność, że zna i rozumie uzasadnienie danej reguły. - Zachęcać dziecko do mówienia o swoich wątpliwościach co do jakiejś sytuacji i tłumaczyć powody zachowania innych osób. 	<ul style="list-style-type: none"> - Organizować zajęcia grupowe, w których dzieci poznają swoje uczucia (np. zastanawiają się, co je złości, cieszy, budzi wstyd i jak mogą się zachować). - Organizować zajęcia wymagające sprawiedliwego dzielenia się lub rozdzielania zadań. - Angażować dzieci w sytuacje wymagające pogodzenia różnych punktów widzenia i różnych potrzeb. - Czytać z dziećmi książki, historie opisujące sytuacje łamania reguł i ich konsekwencji. - Organizować zabawy w odgrywanie ról, tworząc okazję do wcielania się w postacie o różnych charakterach i zachowaniach. - Wprowadzać do zabawy gry planszowe i inne wymagające radzenia sobie z konkurencją i przegraną.